

Uppstart av vilthägn

Uppstart av vilthägn

INOM PROJEKTET **Viltkedjan – stärka svaga länkar** som pågick mellan 2018-2021 har vi arbetat med att:

- Kartlägga viltets climateffekter och vilka ekosystemeffekter hjort har i svenska hjorthägn och fribetande marker.
- Främja utveckling och etablering av fler hjorthägn i Halland.
- Öka kunskapen hos konsumenter genom samarbeten och exponering i butiker.
- Öka kunskapen om viltkött bland barn och ungdomar genom temadagar och workshops.
- Öka matglädjen på äldreboenden, återupptäcka historiska viltmatstraditioner och smaker.

Som ett led i detta vill vi med projektet skapa bra förutsättningar för dem som önskar starta upp vilthägn. Vi har samlat den information som är nödvändig för att kunna lotsa dig igenom proces-

sen på ett förhoppningsvis enklare sätt. Det finns säkerligen frågor där svaren inte står att finna här. Då kan du alltid vända dig till din länsstyrelse för att få information om vad som gäller för just dig och dina förutsättningar.

Den här skriften är författad av Louise Zetterholm på Hushållningssällskapet Halland. Du når Louise på telefon 035-465 12.

Välkommen att kontakta oss eller några av våra kollegor runtom i landet. Kontaktinformation finner du på www.hushallningssallskapet.se.

Hushållningssällskapet Halland

Projektet **Viltkedjan – stärka svaga länkar** har genomförts med stöd från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.

Foto: Pixabay

Checklista för att bygga vilthägn	4
Arbetsgång	5
Fakta: Olika typer av hägn kan behöva fler tillstånd	6
Förprovning	7
Fakta: Vad räknas som vilt och hur definieras vilthägn	8
Ansökan om tillstånd	9
Samråd	9
Söka tillstånd för vilthägn	10
Delar i ansökan som rör Miljöbalken	10
Skyddade område	10
Beskriv vilthägnets utformning	11
Delar i ansökan som rör Jaktlagstiftningen	11
Fakta: Specifika regler för att hålla dovhjort och kronhjort i hägn	12
Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)	13
Fakta: Vad är en miljökonsekvensbeskrivning?	13
Innan du sätter in djur	14
Lagtexter	15
Ahla Mossens vilt	16
Från dröm till drift	16
Ljus framtid	16
Länkar och vidare information	18

Checklista för att bygga vilthägn

OM DU PLANERAR att anlägga ett nytt vilthägn eller göra vissa förändringar i ett befintligt hägn behöver du söka och få vissa tillstånd. Den här checklistan är främst till för dig som planerar bygga nytt vilthägn, ytterligare tillstånd än vad som beskrivs här kan behövas beroende på vad du ska använda vilthägnet till.

För att bygga ett nytt vilthägn behövs i de flesta fall två ansökningar, som båda skickas till länsstyrelsen.

- Förprovning enligt Djurskyddslagstiftningen.
- Tillstånd enligt Miljöbalken och Jaktlagstiftningen.
 - Eventuellt medföljande en miljökonsekvensbeskrivning.

Vid en ansökan om tillstånd att starta ett vilthägn har flera myndigheter rätt att yttra sig, eftersom vilthägn regleras i flera lagstiftningar, så som

Miljöbalken, Jaktlagen, Djurskyddsförordningen, Artskyddsförordningen, Livsmedelslagen och eventuellt fler beroende på användning, se sidan 15.

Det är länsstyrelsen i det län där hägnet är placerat som handlägger ärendet, och du behöver bara ha kontakt med den länsstyrelsen när du söker tillstånd. Länsstyrelserna i Sverige har de senaste åren arbetat aktivt för att göra handläggningen av vilthägnsansökningar enklare och lika i de olika länen. Arbetet är pågående och förhoppningsvis blir det enklare framöver. Lagar och regler ses med jämna mellanrum över och ändras vilket gör att checklista kan bli föråldrad.

Foto: Unsplash

FUNDERA HUR DU vill ha ditt vilthägn ganska detaljerat före du tar kontakt med länsstyrelsen, då kommer förhoppningsvis handläggningen ta kortare tid och du slipper få kompletterande frågor som måste utredas och du kan komma igång snabbare.

Flera uppgifter och dokument behövs lämnas i flera av ansökningarna, till exempel ska kartor samt tekniska beskrivningar av stängsel och skydd med i både förprovningen och i ansökan om tillstånd och i en eventuell miljökonsekvensbeskrivning.

Börja med att undersöka om den tänkta platsen är lämplig. När du söker tillstånd enligt Miljöbalken behöver du alltid även beskriva en alternativ plats och redogöra för varför den tänkta platsen är lämpligare än den alternativa platsen.

Fundera på hur du ska bygga vilthägnet, typ av stängsel, genomgångar och eventuella byggnader. Om du har tänkt använda hägnet för träning av hund, fundera på och beskriv hur hägnet ska utformas så att inte onödigt lidande uppstår för det hägnade viltet.

Att göra innan du startar bygget av vilthägnet:

- Samråd bör hållas med länsstyrelsen.
- Förprovning ska skickas till länsstyrelsen.
- Ansökan om tillstånd ska skickas till länsstyrelsen.
- Eventuellt ska en miljökonsekvensbeskrivning upprättas.
- Länsstyrelsen kommer eventuellt med kompletterande frågor.
- Beslut för förprovning och tillstånd ska vara klara före byggstart.
- Överklaga eventuellt beslutet om du till exempel anser att villkoren är orimliga.

Att göra innan du sätter in djur:

- Kontakta länsstyrelsen för slutbesiktning, oftast lättast om de olika avdelningarna på länsstyrelsen samordnar besöken.

- Anmäl din djurhållning till Jordbruksverket.
- Kontrollera hur och om djuren ska märkas.
- Eventuellt behövs fler åtgärder beroende på djurart och användning.

När vilthägnet är i bruk:

- Se till att djuren får tillsyn, foder och vatten.
- Länsstyrelsen har tillsyn på vilthägn enligt miljöbalken och djurskydd, tillsynen är ofta avgiftsbelagt.
- Om du ska ändra djurart eller vilthägnets utformning kan du behöva göra nya anmälningar.
- Om du ska avveckla vilthägn ska detta också anmälas till länsstyrelsen.

>>>

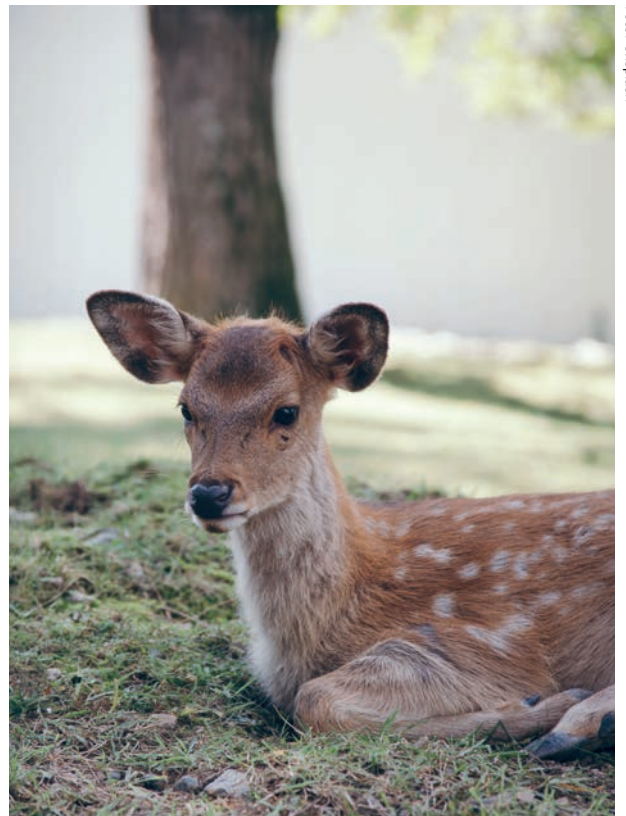

Foto: Unsplash

Fakta: Olika typer av hägn kan behöva fler tillstånd

Ett vilthägn kan användas till olika ändamål och då kan det behövas flera tillstånd. Olika användningsområde kan till exempel vara livsmedelsproduktion, jakt, päls/ull/skin, rehabilitering av skadat vilt, träning av hund på vilt, utsättning av fågel eller offentlig förevisning av vilda djur. Nedan finns mycket översiktligt beskrivning över ytterligare saker du kan behöva ta hänsyn till.

- Vid jakt och avlivning i hägn gäller Jaktlagstiftningen och Jaktförordningen. Vissa undantag kan ges i vilthägn.
- Om kött, päls, ull eller annat produceras från hägnen måste du anmäla dig som primärproducent.
- Vid slakt, tillredning av kött mm behöver Livsmedelslagstiftningen följas.
- För rehabilitering av sjuka och skadat vilt måste tillstånd enligt Naturvårdsverkets föreskrifter 2002:20 finnas.
- För hundträning måste Djurskyddslagstiftningen följas så att det hägnade viltet inte utsätts för onödigt lidande. Jaktlagstiftningen och Jaktförordningens regler ska följas, men dispens kan sökas för att träna hund under den så kallade hundförbudstiden.
- För offentlig förevisning av vilda djur behövs så kallat "djurparkstillstånd" enligt Artskyddsförordningen utöver tillstånd enligt Djurskyddslagstiftningen. Gäller även för tillfälliga vilthägn på till exempel mässor. Tillståndet är avgiftsbelagt.

Foto: Unsplash

FÖRPRÖVNING ENLIGT djurskyddslagstiftningen krävs om du ska hålla vilt i hägn för produktion av livsmedel, ull, skinn och päls (så kallad primärproduktion) till avel för primärproduktion eller för djur som används för undervisning. Förprovning behövs i nuläget inte för vilthägn som till exempel har som syfte att träna hundar i. Tänk dock igenom så att du inte i framtiden till exempel skjuter vildsvin som sedan konsumeras.

Förprovning för att hålla djur är att likna vid ett bygglov där en anläggning, exempelvis ett stall eller annan anordning där djur hålls, prövas om de uppfyller djurskyddslagstiftningen. I djurskyddslagen står bland annat att djur som hålls av människor ska ha möjlighet att bete sig naturligt och att beteendestörningar ska förebyggas. Ha därför djurens beteende i åtanke när du ska planera hur hägnet ska utformas. Att förpröva är i dagsläget avgiftsfritt.

Du får inte påbörja byggandet av vilthägnen innan förprovningen är godkänd. Förprovningen gäller så länge du inte gör ändringar i anläggningen. Skall du göra ändringar hör med länsstyrelsen om ny förprovning behöver skickas in.

Ansökan om förprovning ska skickas till länsstyrelsen med hjälp av Jordbruksverkets blankett D173B "Ansökan om förprovning av djurstall enligt djurskyddsförordningen (2019:66)". Blanketten är anpassad efter främst stallbyggnation. Tanken är att det ska tas fram en blankett anpassad till vilthägn och förhoppningsvis kommer det en e-tjänst för förprovning av vilthägn i framtiden.

I blanketten ska du beskriva vilka djurarter och antal som ska hållas, även en beskrivning av planerad kön- och åldersfördelning kan behövas. Det kan vara bra att beskriva tydligt hur du tänkt dig djurhållningen. Det kan behöva bifogas en beskrivning av detta.

Det finns krav i Djurskyddslagen att den som håller djur ska ha tillräcklig kompetens för att tillgodo se djurens behov. Som djurhållare ska man också ha tillräckliga resurser för att hålla djur. Vad det innebär är inte specificerat. Det kan behöva förtydligas i din ansökan vilken erfarenhet du som djurhållare har och hur du tänkt sköta tillsynen om du inte har möjlighet att göra det. Det kan vara bra att även ha med denna beskrivning i ansökan om tillstånd.

Beskrivning av eventuella byggnader eller byggda skydd ska bifogas som sektionsritningar, så som väderskydd, sjukfällor, hyddor, utfodringshallar m.m. Ange hur många byggnader, storleken på byggnaderna samt underlag (exempelvis jord/betong/strö). Byggnaderna ska beskrivas i plan- och sektionsritningar i skala 1:100.

Byggnadernas placering ska markeras på kartan. Karta med situationsplan över vilthägnen bör bifogas i skala 1:1000 eller 1:5000. På kartan kan du exempelvis markera följande:

- Stängseldragning.
- Grindar, stättor och/eller färister.
- Fällor (sjukfällor/hanteringsfällor m.m.): ange ha.
- Vegetationstyper (åker/bete/typ av skog/sankmark m.m.).
- Höjdkurvor.
- Skydd (byggda eller naturliga).
- Utfodringsplatser.
- Dricksvatten.
- Sölgrop (för kronhjort).
- Vägar i och utanför vilthägn.
- Markanvändning: total areal.
- Naturtyper (granskog, tallskog, lövskog, åker, naturbete).
- Övrigt.

Fakta: Vad räknas som vilt och hur definieras vilthägn

Som vilda djur räknas de arter som någonstans i världen lever i vilt tillstånd, inte våra husdjur såsom kor, grisar m.fl. Det är tillåtet enligt Naturvårdsverket att hålla vissa arter i vilthägn, så som hjortdjur (kronhjort, dovhjort, älg och rådjur), vildsvin, hare, fasan, raphöna, gräsand, mufflonfår och korsning mellan vildsvin och tamsvin. Däggdjuren måste vara födda i fångenskap. Om du vill hålla andra djur i vilthägn (till exempel bison, björn, grävling, strutsfåglar eller visent) skickar länsstyrelsen frågan även för prövning till Naturvårdsverket. Om vilt hålls max upp till 48 timmar behövs inget tillstånd enligt Naturvårdsverket.

Olika lagtexter har olika definitioner av vilthägn.

- Enligt Miljöbalken: Hägn för djur som anses vilda. Stängsel som är till för att hålla vilt ute, anses inte vara vilthägn.
- Enligt Naturvårdsverket: Markområde där man stänglar in eller håller vilt under mer än 48 timmar.
- Enligt Jordbruksverket: Stängsel som hindrar djur från att såväl lämna som att komma in på områden.

Foto: Pixabay

Ansökan om tillstånd

ANSÖKAN OM TILLSTÅND för att bygga vilt-hägn behövs tillstånd enligt både Miljöbalken och Jaktlagstiftningen. Ansökan om tillstånd kan inte godkännas innan förprövningen är godkänd. Tillstånd enligt Miljöbalken krävs på platser där allmänheten får färdas fritt. Tillstånd enligt Jaktlagstiftningen krävs om vilt ska hägnas in. På länsstyrelsens hemsida finns en e-tjänst där du gör en ansökan enligt bägge lagstiftningar samtidigt. Ansökan är avgiftsbelagd. Ibland behöver man även i tillståndsansökan redogöra för hur Djurskyddslagstiftningen, till exempel att djuren ska behandlas väl och skyddas mot sjukdom och onödigt lidande.

Att ansöka om tillstånd för att bygga ett vilthägn kan delas in i tre delar, de tre delarna innehåller ofta samma uppgifter, men då de är separata handlingar måste ibland uppgifter upprepas:

- Samråd före ansökan skickas in.
- Ansökan.
- Miljökonsekvensbeskrivning ska oftast skickas med ansökan.

Samråd

Innan en ansökan om tillstånd enligt Miljöbalken lämnas till länsstyrelsen bör ett samråd med länsstyrelsen hållas där du beskriver vilken verksamhet som planeras, omfattning och placering. Meningen med samråd är att både du som sökande och länsstyrelsen kan ställa frågor. Fundera igenom grundligt hur du vill att din verksamhet ska se ut och fungera. Det underlättar oftast processen då du slipper många kompletteringsfrågor efter att ansökan lämnats in. Förhoppningsvis kan du då få ett beslut snabbare.

Samrådet kan med fördel hållas på den plats du tänkt ha vilthägnen. Länsstyrelsen ger därefter

besked på om en miljökonsekvensbeskrivning ska upprättas tillsammans med ansökan och i så fall hur omfattande miljökonsekvensbeskrivningen ska vara. Passa på att ställa frågor på och efter samrådet innan du lämnar in själva ansökan om tillstånd. Under den här perioden har länsstyrelsen lättare att svara. Det förekommer att länsstyrelsen inte vill ha samråd, vilket är olyckligt eftersom det ofta blir lättare om en allmän diskussion kan hållas.

Länsstyrelsen ansvarar för att alla eventuellt berörda myndigheter blir hörda. Du behöver oftast inte höra med närboende om deras åsikter, eftersom vilthägnen anses påverka allemansrätterna och därmed allmänheten, vilket berör fler än närboende. Länsstyrelsen tillgodoser här allmänhetens intressen vid bedömningen. Ta upp frågan om du behöver samråda med grannar och hur det ska göras, så att inte länsstyrelsen vill att du ska komplettera med det efter du har lämnat in ansökan.

Tänk på att om du ändrar dig efter samrådet, till exempel om var du vill ha hägnen, vilket djurslag du vill ha, hur många eller något annat som berör anläggningen, kan detta leda till att länsstyrelsen vill att du i kompletteringar efter ansökan skickats in utreder hur de nya förutsättningarna påverkar omgivningen. I värsta fall kan ett nytt samråd behövas. Detta tar tid.

Bra att ha förberett inför samråd:

- Kartor över området.
- Vilka djur och ungefär hur många hägnen ska vara avsett för.
- Var och hur eventuella utfodringsplatser ska placeras och utformas.
- Hur du tänker när det gäller att tillgodose djurens behov och naturliga beteende.

- Kartor på vilka vägar och stigar märkts ut där allmänheten kan tänkas färdas.
- Förslag på var och hur allmänheten kan passera vilthägnen.
- Olika naturtyper i vilthägnen.
- Var du tänkt placera eventuella fångstanordningar och byggnader.
- Om det finns skyddad natur inom vilthägnen, fråga om du behöver söka dispens för något! Se sidan 11 under ansökan.
- Vattendrag, våtmarker, tillgång på vatten, eventuella sölgropar med mera.
- Alternativ placering.
- Hur omfattande transporter som kommer ske och tänkta transportvägar.

Söka tillstånd för vilthägn

Du ska i ansökan redogöra om och hur vilthägnen påverkar natur- och kulturvärden samt hur människor kan beröras av vilthägnen. Fram till dess att du skickar in en ansökan om tillstånd kan du enkelt ställa frågor till berörda myndigheter. Efter ansökan är inskickad blir kommunikationen formell och mycket sker brevledes med fastställda svarstider och kommunikationen diarieförs.

Ansökan ska innehålla flera delar.

- Fyll i länsstyrelsens e-tjänst för ansökan om tillstånd för vilthägn.
- Om länsstyrelsen kräver det ska en miljökonsekvensbeskrivning göras.
- Karta över vilthägnets placering, genomgångar med mera.

Gå in på den aktuella länsstyrelsens hemsida som tillhör det län där det planerade vilthägnen är tänkt att placeras. Sök efter vilthägn på hemsidan. Att söka tillstånd är belagt med en avgift som du betalar när du skickar in ansökan. Avgiften kan variera mellan de olika länen.

När du får tillståndet är det ofta belagt med villkor som du måste uppfylla, till exempel att verksamheten ska bedrivas så som du angett i ansökan. Länsstyrelsen kan tidsbegränsa tillståndet, även om det inte finns stöd i Jaktlagstiftningen för att länsstyrelsen ska kunna sätta tidsbegränsning på vilthägn. Ofta blir större vilthägn tidsbegränsade,

och då måste du söka nytt tillstånd när de antal år gått som villkoret angett. Det går att överklaga beslutet om du anser att villkoren inte är rimliga att uppfylla. Överklagan görs till Naturvårdsverket.

Delar i ansökan som rör Miljöbalken

Tillstånd enligt Miljöbalken behövs om vilthägnen ska placeras där allmänheten får färdas fritt. Om du har till exempel voljäror på tomter eller liknande är det inte säkert att tillstånd krävs enligt Miljöbalken, däremot kan det krävas enligt Jaktlagstiftningen.

De flesta vilthägn som placeras där allmänheten får färdas fritt och där det finns vägar eller stigar ska ha lämpliga genomgångar, till exempel grindar, stättor eller liknande.

Skyddade område

Kontrollera om det finns särskilda värden på det område som är tänkt att hägnas in, det kan vara skyddsvärda arter, natur- och kulturvärden, stränder eller biotopskydd. Beskriv även om området har betydelse för friluftsliv. Kontakta gärna din kommun och länsstyrelse för att höra om det finns riksintresse eller andra uttalade område för att gynna till exempel friluftsliv.

På nedanstående hemsidor kan du söka upp marken där du tänkt anlägga vilthägnen. Undersök om det finns några områden som är skyddade och ange i ansökan för varje (skyddade område, skyddade eller fridlysta arter, naturvärde i skog, kulturvärde och generellt skyddade biotoper) om det finns eller inte finns skyddsvärda objekt. Beskriv om de kommer påverkas och hur. Om det finns, ange vad och vilka åtgärder du tänkt göra för att skydda det som är skyddsvärt.

- Skyddade område, Skyddad natur: <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se>
- Skyddade eller fridlysta arter, Artportalen: <https://www.artportalen.se>
- Naturvärde i skog, Skogens pärlor, Skogsstyrelsen: <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/>
- Kulturvärde: Riksantikvarieämbetet: <https://app.raa.se/open/fornsok/>
- Generellt skyddade biotoper, de får du själv leta upp i marken: stenmurar, diken, alléer, källor och småvatten i odlingslandskap.

Gör eventuell dispensansökan, till exempel strand-skyddsdispens eller dispens i Natura 2000 område, hör med din kommun och länsstyrelse om det är aktuellt. Eventuell dispensansökan ska skickas med ansökan.

Beskriv vilthägnets utformning

I Naturvårdsverkets föreskrift och Allmänna råd om vilthägn och inhägnader för handelsträdgårdar m.m. för att förebygga skador av hare (NFS 2002:20) finns beskrivet hur själva vilthägnet och nätet bör utformas så att djur inte tar sig ut eller in i vilthägnet, eventuella återfångstanordningar, om och hur strömförande tråd ska placeras. Om hägnet planeras på ett annat sätt än vad föreskriften och allmänna råden anger måste du vara noga med att beskriva varför och hur din lösning kan anses vara lika bra eller bättre.

Nedanstående finns ett utdrag över vad som ska anges:

- Stängseltyp, exempelvis rostbeständighet eller snötyngdskapacitet.
- Höjd (minst 2000 mm).
- Maskstorlek.
- Eventuell elektrisk tråd om det behövs ur smittskyddssynpunkt eller för att hålla rovdjur ute från vilthägnet.

Delar i ansökan som rör Jaktlagstiftningen

Jaktlagstiftningen reglerar vilka djur som får hållas i vilt, se faktaruta. Det är bara djur som är födda i fångenskap som får hållas i hägn, med undantag för fåglar.

Om det finns risk för spridning av smittsamma sjukdomar får inte tillstånd ges för vilthägn. Sjukdomar du bör ta särskild hänsyn till är bland annat: afrikansk svinpest (ASF) för grisar, aviär influens (AI)/fågelinfluens för fjäderfä, avmagringssjuka (CWD) för hjorddjur och tuberkulos hos däggdjur. För hjorddjur, mufflon och vildsvin har Jordbruksverket ett kontrollprogram. Tillstånd kan ges om åtgärder vidtas för att begränsa smittspridning, till exempel förser vilthägn med strömförande trådar på in och utsida av nätet.

Hägnet ska vara utformat så att djur, även hundar, inte kan ta sig in och ut. Om behov finns ska rovdjursavvisande stängsel sättas upp. Det kan till exempel vara i område med lodjur. Då kan du behöva sätta eltråd över nätet. Kombinationen stättor och el överst kan bli problem, diskutera det på samrådet om hägnet ska placeras i ett område med lodjur.

>>>

Foto: Pixabay

Fakta: Specifika regler för att hålla dovhjort och kronhjort i hägn

För de flesta viltarterna finns inte specifika regler kring hur de ska hållas i vilthägn, förutom för dov- och kronhjort. Nedan är ett utdrag ur det som står i Statens jordbruksverks föreskrifter om hållande av dovhjort och kronhjort i vilthägn (SJVFS 2019:30).

- Hägnet måste vara minst 5 ha.
- Minst 10 % av arealen ska vara skog- eller hagmark och terrängen ska vara lämplig för dov- och kronhjort.
- Om inte tillräckligt naturligt skydd finns, ska skydd anläggas.
- Djuren ska kunna dra sig undan om det uppstår aggressivitet mellan djuren.
- Sjuk- och hanteringsfallor får finnas för tillfällig hantering.
- Antalet djur ska anpassas efter hägnets storlek och biotop.
- Tillskottsutfodring under vegetationsperioden ska normalt inte behövas.
- I varje hägn ska minst fem djur hållas varav minst en hjort.
- Under stödutfodringsperiod ska djuren ha daglig tillsyn.
- Utfodringsplatserna ska utformas så att kontaminering av foder inte sker.
- Alla djur ska kunna äta samtidigt.
- Plötsligt byte av foder får inte ske om det inte finns särskilda skäl.
- Kronhjortar ska under vegetationsperioden ha tillgång till sölgrop.
- Vid överlåtelse till annat hägn ska djuren avmaskas.

Statens jordbruksverks föreskrifter om smittskyddsmässiga villkor för hållande av hjort i hägn samt för hållande av andra klövdjur och hästdjur i sambete med hjort i hägn (SJVFS 2012:25) K 158.

- Krav på journalföring som sparas i minst 5 år.
- Årsrapportering som skickas till Jordbruksverket årligen den 1:a februari.
- Intyg av turberkoloskontroll vid slakt skall finnas och sparas i fem år.

Foto: Pixabay

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

Normalt ska alltid en miljökonsekvensbeskrivning skickas med en ansökan om tillstånd enligt Miljöbalken. Länsstyrelsen bestämmer om miljökonsekvensbeskrivningen ska lämnas med ansökan efter genomfört samråd. När det gäller ansökan om tillstånd för vilthägn kan länsstyrelsen bedöma att det bara behövs en så kallad "liten miljökonsekvensbeskrivning". Det finns även möjlighet att de bedömer att ingen miljökonsekvensbeskrivning behövs.

I en miljökonsekvensbeskrivning ska du som verksamhetsutövare beskriva hur din verksamhet kan tänkas påverka omgivningen. Verksamheten

betyder här själva hägnet, djuren som befinner sig i hägnet, byggnationer eller anläggningar i hägnet och kringverksamheter, alla transporter så som utfodring, foderhantering och djurtransporter. Om Länsstyrelsen begär en miljökonsekvensbeskrivning, var noga med att höra vad de bedömer ska belysas i miljökonsekvensbeskrivningen. Fråga efter vilka avgränsningar de bedömer du kan göra. Om du själv bedömer att du kan göra vissa avgränsningar, var noga med att motivera dem. Se faktaruta för en mycket översiktlig genomgång över vad en fullständig miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla.

Fakta: Vad är en miljökonsekvensbeskrivning?

En miljökonsekvensbeskrivning ska ge en bild över en planerad verksamhets samlade miljöpåverkan på miljö, hälsa och utnyttjandet av resurser, den kan därför vara ganska omfattande. Nedan beskrivs översiktligt vad som ska med i en fullständig miljökonsekvensbeskrivning.

En miljökonsekvensbeskrivning är ett eget dokument skilt från tillstånd enligt Miljöbalken, vilket leder till att flera saker ska beskrivas både i ansökan och i miljökonsekvensbeskrivningen.

Miljökonsekvensbeskrivning omfattar oftast följande:

- Uppgifter om verksamhetens lokalisering, utformning, omfattning och eventuellt andra egenskaper som kan ha betydelse för miljöbedömningen.
- Alternativa platser för verksamheten och argumentation för vald placering.
- Rådande miljöförhållanden och markanvändning innan verksamheten påbörjas, och hur de förhållandena förväntas utveckla sig om inte verksamheten påbörjas.
- Identifiering, beskrivning och bedömning av miljöeffekter som verksamheten kan antas medföra.
- De åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter.
- Utredning av miljö kvalitetsnorm för att skydda kvalitén på mark, luft, vatten eller miljö i övrigt så att inte människors hälsa eller naturen och miljön ska påverkas negativt.
- Icke teknisk sammanfattning samt uppgifter om vem som upprättat miljökonsekvensbeskrivningen och deras kompetens.
- Redogörelse för samråd som har skett.

Innan du sätter in djur

HÄGNET SKA SLUTBESIKTIGAS av länsstyrelsen. Innan hägnet stängs ska avdrivning av vilt ske så att inte andra vilda djur blir inhägnade. Vilthägnen ska registreras till länsstyrelsen med djurart och antal djur. Djuren ska märkas med anläggningsnummer och individuell identitet när det gäller däggdjur.

Du måste anmäla dig som djurhållare till Jordbruksverket. Det görs via en e-tjänst på www.jordbruksverket.se, sök på Registrera anläggning för djur och avelsmaterial.

Hjortdjur, grisar, får och nötkreatur (till exempel bison) ska märkas och journalföras, se www.jordbruksverket.se.

Eventuellt anmälan av primärproduktion om du ska avyttra kött, päls, ull eller liknande. Om du bara ska ha kött för eget husbehov behöver du inte anmäla dig som primärproducent.

Om du ska ha förevisning av djuren behöver du ett så kallat djurparkstillstånd, ta kontakt med Jordbruksverket.

I Djurskyddslagstiftningen finns krav på att den som håller djur ska ha tillräcklig kompetens och resurser för att tillgodose djurens behov.

Vid transport av djur finns flera föreskrifter och för vissa djur rapporteringsskyldighet. Var extra observant om du tänkt importera djur till ditt hägn, se www.jordbruksverket.se.

Lagtexter HUR VILTHÄGN SKA UTFORMAS och vad som gäller när man har vilt i hägn finns reglerat i fler olika lagtexter. Lagarna ses över med jämna mellanrum, så det som gällde när du startade vilthägnen kanske inte är aktuellt om några år. Det är inte alltid lätt att hitta vad som står var, men nedan är uppräknat de lagar som kan vara aktuella för när man ska anlägga vilthägn, men också när man väl har vilt i hägn. Du kan även se vilket år det sågs över senast när denna folder sammanställdes, därmed kan du, om du söker efter lagtexten, se om det kommit någon uppdatering.

- Miljöbalken (1998:808) (ändrad t.o.m. SFS 2020:684)
- Äldre hägn regleras i Jaktkungörelsen SNFS 1987:4
- Jaktlagen (1987:259) (ändring t.o.m. SFS 2019:38)
- Jaktförordningen (1987:905) (ändring t.o.m. SFS 2021:439)
- Djurskyddslagen (2018:1192) (ändring t.o.m. SFS 2021:175)
- Djurskyddsförordningen (2019:66) (ändring t.o.m. SFS 2021:189)
- Artskyddsförordningen 2007:845 (ändring t.o.m. SFS 2020:646)
- Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om vilthägn och inhägnader för handels-trädgårdar m.m. för att förebygga skador av hare (NFS 2002:20)
- Naturskyddsverkets föreskrifter om artskydd (NTF 2009:10)
- Naturskyddsverkets föreskrifter om vilt som tillfaller staten (NTF 2019:5)
- Statens jordbruksverks föreskrifter om djurhållning i djurparker m.m. (SJVFS 2019:29)
- Statens jordbruksverks föreskrifter om förprovning (SJVFS 2019:12)
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om slakt och annan avlivning (SJVFS 2019:8) (ändring t.o.m. SJVFS 2020:22)
- Statens jordbruksverks föreskrifter om hållande av dovhjort och kronhjort i hägn (SJVFS 2019:30)
- Statens jordbruksverks föreskrifter om smittskyddsmässiga villkor för hållande av hjort i hägn samt för hållande av andra klövdjur och hästdjur i sambete med hjort i hägn (SJVFS 2012:25) K 158.
- Statens jordbruksverks föreskrifter om transport av levande djur (2019:7)
- Statens jordbruksverks föreskrifter om träning och tävling med djur (2019:26)
- Förordningen om provtagning av djur (2006:815) (ändring t.o.m. SFS 2019:706)
- Epizootilagen (1999:657) (ändring t.o.m. SFS 2018:809)
- Epizootiförordningen (SFS 1999:659) (ändring tom SFS 2018:984)

MAN MÅSTE VÅGA för att få möjlighet att jobba med det man brinner för! Jonas Albjär beskriver den verksamhet som han idag driver tillsammans med sin fru Vivianne på Ahla gård utanför Laholm.

Sedan 2007 driver Jonas och Vivianne Albjär ett vilthägn på en naturskön gård utanför Laholm i Hallands län. Tidigare bedrevs ett traditionellt jordbruk på gården som numera har ställts om till en mångfacetterad verksamhet med vilthägn, vilthanteringsanläggning, slakteri, gårdsbutik och café. Drivkraften i att våga ta steget från ett traditionellt jordbruk till att satsa vidare grundades i att Jonas alltid har drömt om ett vilthägn.

Från dröm till drift

Tidigare arbetade Jonas som maskinell tekniker och hade sällan tid över för att utveckla gården. Jonas har länge haft ett jaktintresse och tanken om ett vilthägn gjorde att Jonas och Vivianne steg för steg vågade satsa på sin dröm. Efter flera kalkyler, utmanande regelverk och ombyggnationer senare har de sakta men säkert växt till att nu på fulltid satsa helhjärtat på verksamheten. Även om resan ibland varit tuff har de aldrig tvivlat i att fortsätta uppfylla drömmen om att driva ett företag med flera ben att stå sig på.

–Vi drömde båda om att skapa full sysselsättning hemma med tydlig koppling till vilt, berättar Jonas.

Efter uppstarten med ett vilthägn 2007 startade paret även ett slakteri och 2013 invigdes en gårdsbutik. 2017 startades även en vilthanteringsanläggning där de fick tillstånd att ta emot alla sorters vilt, vilket resulterade i att de även startade ett café för att få avsättning för sina produkter.

Idag föder de upp kronhjortar, dovhjortar och mufflonfår som säljs i gårdsbutiken, Reko-ringar, till offentliga kök med mera. Utöver det fylls butiken med vilt från jägare efter säsong, så som älg, rådjur, vildsvin och småvilt. Allt omsorgsfullt omhändertaget för att få fram högsta kvalitet som skapar nöjda och återkommande kunder.

Ljus framtid

Tillsammans vill Jonas och Vivianne fortsätta utöka och effektivisera verksamheten för att öka lönsamheten och spara tid. Planerna när det gäller storlek och djurantal påverkas till hundra procent av hur mycket kött verksamheten kan sälja. Det är viktigt att få en balans och en god översikt för att få ihop lönsamheten.

Foto: Anna-Sofia Cappelen

Foto: Anna-Sofia Cappelen

Foto: Ahla Mossens vilt

Jonas och Vivianne Albjär på Ahla gård utanför Laholm.

Länkar och vidare information

Hit vänder du dig med frågor om vilt

Vill du veta mer om miljökonsekvensbeskrivning, samråd och miljöbalken? Kontakta naturvårdsenheten på länsstyrelsen i din region.

www.lansstyrelsen.se

Har du frågor om förprovning av vilthägn och djurskyddsförordningen? Kontakta veterinärenheten eller motsvarande på länsstyrelsen i din region.

Vill du ha mer information om hur kött ska hanteras och vilka krav som finns på slakterier hittar du hos Livsmedelsverket.

<https://www.livsmedelsverket.se/produktion-handel--kontroll/produktion-av-livsmedel/primarproduktion>

Har du frågor om hjortuppfödning och hjortnäringen, kontakta Riksförbundet Svensk Hjort.

www.svenskhjort.se

Har du frågor om relevant utbildning och aktuella kurser i viltnäringen, kontakta Svenska Jägareförbundet.

www.jagareforbundet.se

Har du frågor om hur du blir en godkänd vilthanteringsanläggning och styckningsanläggning, kontakta Livsmedelsverket.

<https://kontrollwiki.livsmedelsverket.se/artikel/261/minneslista-vid-godkannande-vilthanteringsanlaggning>

Kontakta ditt närmsta Hushållningssällskap om du behöver hjälp med att söka tillstånd eller navigera bland ansökningar, lagtexter och olika tillstånd.

Du hittar mer information på

www.hushallningssallskapet.se.

Du är också välkommen att kontakta oss på Hushållningssällskapet Halland på 035-465 00. Välkommen!

Hushållnings
sällskapet

Hushållningssällskapet Halland
Lilla Böslid 146, 305 96 Eldsberga • 035-465 00
infohalland@hushallningssallskapet.se
www.hushallningssallskapet.se